

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 25, 2018

Nummer 25, 2018

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1118](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1124](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1082](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1157](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1159](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1126](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1121](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1083](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1151](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1152](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1148](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1125](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1131](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1160](#) 10-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1054](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1081](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1055](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1068](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1063](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1073](#) 03-07-2018
- [Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1053](#) 03-07-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1070](#) 03-07-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1074](#) 03-07-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1064](#) 03-07-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1049](#) 03-07-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1076](#) 03-07-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1050](#) 03-07-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1086](#) 03-07-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1085](#) 03-07-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:1069](#) 03-07-2018

Annotatie

[Annotatie bij Hoge Raad 17 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:605, SR 2018-0153.](#)

prof. mr. J.S. Nan

RECHTSPRAAK

Falende klacht over het oordeel van de rechtbank dat het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat onder klaagster in beslag genomen voorwerpen aan het verkeer zullen worden onttrokken.

Het middel klaagt over het oordeel van de rechtbank dat het niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de onder de klaagster in beslag genomen voorwerpen, te weten het motorblok en de versnellingsbak van haar auto, aan het verkeer zullen worden onttrokken.

Bij de beoordeling van een klaagschrift van de beslagene gericht tegen een op de voet van artikel 94 Sv gelegd beslag dient de rechter a. te beoordelen of het belang van strafvordering het voortduren van het beslag vordert, en zo neen, b. de teruggave van het in beslag genomen voorwerp te gelasten aan de beslagene, tenzij een ander redelijkerwijs als rechthebbende ten aanzien van dat voorwerp moet worden beschouwd. Het belang van strafvordering verzet zich tegen teruggave indien het veiligstellen van de belangen waarvoor artikel 94 Sv de inbeslagneming toelaat, het voortduren van het beslag nodig maakt. Dat is bijvoorbeeld het geval wanneer het in beslag genomen voorwerp kan dienen om de waarheid aan de dag te brengen – ook in een zaak betreffende een ander dan de klager – of om wederrechtelijk verkregen voordeel aan te tonen. Voorts verzet het door artikel 94 Sv beschermde belang van strafvordering zich tegen teruggave indien niet hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, de verbeurdverklaring of onttrekking aan het verkeer van het voorwerp zal bevelen, al dan niet naar aanleiding van een afzonderlijke vordering daartoe als bedoeld in artikel 36b lid 1 onder 4° Sr in verbinding met artikel 552f Sv.

De rechtbank heeft geoordeeld dat zich niet het geval voordoet dat het hoogst onwaarschijnlijk is dat de strafrechter, later oordelend, het motorblok en de versnellingsbak zal onttrekken aan het verkeer op de grond dat niet kan worden uitgesloten dat de rechter die over de onttrekking aan het verkeer zal moeten beslissen van oordeel is dat het voorwerpen betreft die van diefstal afkomstig zijn en waarvan het ongecontroleerde bezit van zodanige aard is dat het afbreuk doet aan een effectieve voorkoming en bestrijding van met gestolen auto-onderdelen bedreven handel en dat dit ongecontroleerde bezit daarom in strijd is met de wet of het algemeen belang. Gelet op hetgeen onder 2.3 is vooropgesteld, geeft dit oordeel niet

blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is het niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1151

Zaaknummer: 16/05997

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: M. Berndszen

Wetsartikelen: 94 Sv en 552a Sv

RECHTSPRAAK

Falende klacht over de verwerping van het verweer dat het onderzoek aan de smartphone van de verdachte onrechtmatig was.

Het middel klaagt over de verwerping van het verweer dat het onderzoek aan de smartphone van de verdachte onrechtmatig was.

Voor het doen van onderzoek door een opsporingsambtenaar aan in beslag genomen elektronische gegevensdragers en geautomatiseerde werken teneinde de beschikking te krijgen over daarin opgeslagen of beschikbare gegevens vereist de wet geen voorafgaande rechterlijke toetsing of tussenkomst van de officier van justitie. Indien de met het onderzoek samenhangende inbreuk op de persoonlijke levenssfeer als beperkt kan worden beschouwd, biedt de algemene bevoegdheid van opsporingsambtenaren, neergelegd in artikel 94 Sv, in verbinding met artikel 95 en 96 Sv, daarvoor voldoende legitimatie. Dit zal het geval kunnen zijn indien het onderzoek slechts bestaat uit het raadplegen van een gering aantal bepaalde op de elektronische gegevensdrager of in het geautomatiseerde werk opgeslagen of beschikbare gegevens. Indien dat onderzoek zo verstrekkend is dat een min of meer compleet beeld is verkregen van bepaalde aspecten van het persoonlijk leven van de gebruiker van de gegevensdrager of het geautomatiseerde werk, kan dat onderzoek jegens hem onrechtmatig zijn. Daarvan zal in het bijzonder sprake kunnen zijn wanneer het gaat om onderzoek van alle in de elektronische gegevensdrager of het geautomatiseerde werk opgeslagen of beschikbare gegevens met gebruikmaking van technische hulpmiddelen.

Het hof heeft in zijn arrest van 8 september 2016 geoordeeld dat artikel 94 Sv voldoende grondslag biedt voor de inbeslagname van de smartphone van de verdachte en dat gelet op de gerezen verdenking het onderzoek aan die telefoon niet alleen noodzakelijk maar ook proportioneel is te noemen. Dit oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting, is niet onbegrijpelijk en is, mede gelet op hetgeen door en namens de verdachte in dit verband is aangevoerd, toereikend gemotiveerd. In de overwegingen van het hof ligt besloten dat in het onderhavige geval het gericht bekijken van foto's in de fotogalerij van de smartphone van de verdachte niet een meer dan beperkte inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, als bedoeld in artikel 8 EVRM oplevert.

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1121

Zaaknummer: 16/04620

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 94 Sv

RECHTSPRAAK

Kon het hof ervan uitgaan dat adres waaraan appèldagvaarding is verzonden laatst bekend adres van verdachte in buitenland was als bedoeld in artikel 588 lid 2 Sv?

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat de appèldagvaarding rechtsgeldig is betekend. Het voert daartoe aan dat deze dagvaarding niet is verzonden naar het bij het instellen van het hoger beroep opgegeven adres van de verdachte in Roemenië.

Indien op grond van het daartoe ingestelde onderzoek als vaststaand kan worden aangenomen dat de verdachte niet is ingeschreven in een BRP en niet in Nederland is gedetineerd, en van hem ook niet een feitelijke woon- of verblijfplaats in Nederland maar wel een adres in het buitenland bekend is, geschiedt de betekening van de dagvaarding door toezending van de dagvaarding door het Openbaar Ministerie hetzij rechtstreeks aan het laatst bekende adres van de verdachte in het buitenland, hetzij door tussenkomst van de bevoegde buitenlandse autoriteit of instantie (artikel 588 lid 2 Sv). Door die toezending is de dagvaarding rechtsgeldig betekend (vgl. HR 12 maart 2002, ECLI:NL:HR:2002:AD5163, NJ 2002/317, r.o. 3.19).

In de bestreden uitspraak ligt als het oordeel van het hof besloten dat de appèldagvaarding rechtsgeldig is betekend door toezending daarvan door het Openbaar Ministerie aan het adres [a-straat] 30 te Boekarest in Roemenië. Het hof heeft aan dat oordeel klaarlijk ten grondslag gelegd dat dit adres heeft te gelden als het laatst bekende adres van de verdachte in het buitenland als onder 2.3 bedoeld.

Gelet op de inhoud van de onder 2.2.2 vermelde stukken van het geding is dit oordeel zonder nadere doch ontbrekende motivering niet begrijpelijk.

Het middel is gegrond. De Hoge Raad zal de appèldagvaarding nietig verklaren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en verklaart de appèldagvaarding nietig.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1152

Zaaknummer: 16/06085

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en A.E.M. Röttgering

Advocaten: O.D. Popescu

Wetsartikelen: 588 Sv

RECHTSPRAAK

Informatie ontleend aan ‘Google Maps’ aan te merken als feit van algemene bekendheid?

Het middel klaagt dat het hof informatie die van de internetbron ‘www.google.nl/maps’ afkomstig is, voor het bewijs heeft gebruikt terwijl die informatie niet ter terechtzitting aan de orde is gesteld.

Het hof heeft blijkens de in 2.2.2 en 2.2.3 weergegeven bewijsvoering en de daarin opgenomen verwijzing naar ‘de openbare bron www.google.nl/maps’ kennelijk geoordeeld dat het van algemene bekendheid in de zin van artikel 339 lid 2 Sv is dat de desbetreffende woning van de getuige [betrokkene 2] en haar echtgenoot recht tegenover het schuifhek is gelegen. Dat oordeel getuigt – in het licht van hetgeen onder 2.4.1 en 2.4.2 is overwogen – niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Daarbij wordt mede in aanmerking genomen dat het hof heeft kunnen aannemen dat het voor eenieder van de rechtstreeks bij het geding betrokkenen zonder meer duidelijk was dat het hier gaat om een algemeen bekend gegeven met betrekking tot de plaatselijke gesteldheid op of aan de openbare weg dat (ook) uit de algemeen toegankelijke bron ‘Google Maps’ zonder noemenswaardige moeite of specialistische kennis te achterhalen valt, zodat dit gegeven niet bij het onderzoek ter terechtzitting ter sprake gebracht behoefde te worden. Anders dan in de toelichting op het middel wordt betoogd, doet de enkele omstandigheid dat de applicatie ‘Google Maps’ verschillende functionaliteiten kent, aan de begrijpelijkheid van het oordeel van het hof niet af.

Het middel faalt.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze negen weken beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1125

Zaaknummer: 16/00407

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: J.M. Lintz

Wetsartikelen: 339 Sv

RECHTSPRAAK

Falende klacht over de afwijzing van het verzoek van de verdediging tot het doen plaatsvinden van een schriftelijke voorbereiding als bedoeld in artikel 511g Sv.

Het middel klaagt over de afwijzing van het verzoek van de verdediging tot het doen plaatsvinden van een schriftelijke voorbereiding als bedoeld in artikel 511g lid 2 aanhef en onder b Sv.

In deze zaak heeft de raadsman het verzoek gedaan tot het doen plaatsvinden van een schriftelijke voorbereiding als bedoeld in artikel 511g lid 2 aanhef en onder b Sv. Op zo een verzoek dient overeenkomstig artikel 329 en 330 Sv – welke bepalingen ingevolge artikel 511g lid 2 Sv en artikel 415 lid 1 Sv ook in hoger beroep van toepassing zijn – ter terechtzitting te worden beslist, nadat het Openbaar Ministerie daaromtrent is gehoord. De rechter is niet gehouden een schriftelijke voorbereiding toe te staan, maar kan daartoe beslissen indien dat naar zijn oordeel bijdraagt aan een doelmatig verloop van de ontnemingsprocedure. In dat verband verdient opmerking dat, voor zover het verzoek tot het doen plaatsvinden van een schriftelijke voorbereiding verband houdt met de wens om stukken over te leggen, daarbij van belang kan zijn dat de betrokkene, ook indien geen schriftelijke voorbereiding plaatsvindt, op grond van artikel 414 lid 1 Sv in verbinding met artikel 511g lid 2 Sv bevoegd is ter gelegenheid van de behandeling van de ontnemingsvordering ter terechtzitting in hoger beroep nieuwe bescheiden over te leggen.

Het oordeel of een schriftelijke voorbereiding bijdraagt aan een doelmatig verloop van de ontnemingsprocedure, is sterk verweven met aan de feitenrechter voorbehouden waarderingen van feitelijke aard omtrent bijvoorbeeld het procesverloop en de aan het verzoek ten grondslag gelegde gronden. Dat oordeel kan in cassatie slechts in beperkte mate worden getoetst.

Het hof heeft kennelijk geoordeeld dat in het onderhavige geval een schriftelijke voorbereiding niet bijdraagt aan een doelmatig verloop van de ontnemingsprocedure. Dat oordeel getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1160

Zaaknummer: 16/04667

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en M.T. Boerlage

Advocaten: J.J.J. van Rijsbergen

Wetsartikelen: 511g Sv en 414 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klachten omtrent het bewezenverklaarde (poging tot) medeplegen van gekwalificeerde diefstal.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring van het onder 4 ten laste gelegde niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

Aangezien de bewezenverklaring van het onder 4 ten laste gelegde, voor zover inhoudende dat de verdachte ‘tezamen en in vereniging met anderen’ en ‘door middel van braak’ de tenlastegelegde diefstal heeft gepleegd, niet zonder meer kan worden afgeleid uit de inhoud van de door het hof gebezigde bewijsmiddelen, is de bestreden uitspraak in zoverre niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

Het middel is terecht voorgesteld.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring van het onder 5 ten laste gelegde niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

Aangezien de bewezenverklaring van het onder 5 ten laste gelegde niet zonder meer kan worden afgeleid uit de gebezigde bewijsmiddelen, is de bestreden uitspraak niet naar de eis der wet met redenen omkleed.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen –, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 4 en het onder 5 ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1157

Zaaknummer: 17/03479

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en M.T. Boerlage

Advocaten: B. Kizilocak

Wetsartikelen: 311 Sr

RECHTSPRAAK

Heeft het door verdachte gepleegde geweld lichamelijk letsel in de vorm van letsels aan het gezicht en hersenschudding bij aangever veroorzaakt?

Het middel klaagt onder meer dat het bewezenverklaarde, voor zover inhoudende dat de verdachte letsel heeft toegebracht aan [betrokkene 1], niet uit de gebezigde bewijsmiddelen kan worden afgeleid.

Gelet hierop en in aanmerking genomen dat uit de bewijsvoering niet zonder meer kan worden afgeleid dat het het door de verdachte op [betrokkene 1] uitgeoefende geweld is geweest waardoor bij [betrokkene 1] het bewezenverklaarde letsel is ontstaan, is de bewezenverklaring in zoverre onvoldoende met redenen omkleed. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat het hof niet heeft gemotiveerd waarom de omstandigheid dat blijkens de bewijsmiddelen ook door een ander of anderen in vereniging geweld tegen [betrokkene 1] is uitgeoefend dat geëigend kan zijn enig lichamelijk letsel toe te brengen, in het onderhavige geval niet in de weg staat aan het bewezenverklaarde, aan de verdachte toe te rekenen gevolg van zijn geweldshandelingen.

Het middel slaagt in zoverre.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1082

Zaaknummer: 16/05605

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: J. Kuijper

Wetsartikelen: 141 Sr

RECHTSPRAAK

Hoge Raad herstelt kennelijke vergissing in beschikking.

De Hoge Raad heeft in deze zaak bij beschikking van 5 december 2017, ECLI:NL:HR:2017:3065 de bestreden beschikking – voor zover aan zijn oordeel onderworpen – vernietigd, maar uitsluitend wat betreft de op de voet van artikel 94 Sv onder [klaagster 1] gelegde beslagen op de onroerende zaken aan de [a-straat 1], [2] en [3] te [plaats] en op een geldbedrag van € 1.627,90, met verwerping van het beroep voor het overige.

In de beschikking van de Hoge Raad is abusievelijk onder 4.2 vermeld dat de rechtbank het door klagers ingediende klaagschrift gegrond heeft verklaard voor zover het ‘strekt tot teruggave van de onder [klaagster 1] op de voet van art. 94 Sv inbeslaggenomen onroerende zaken en het banktegoed’. Gelet op het onder 2 van de beschikking van de Hoge Raad vermelde procesverloop en de inhoud van de onder 4.2 weergegeven overwegingen van de rechtbank is hier sprake van een kennelijke vergissing en dient de eerste volzin in r.o. 4.2 als volgt te worden gelezen dat het klaagschrift gegrond is verklaard voor zover het ‘strekt tot teruggave van de onder [klaagster 1] op de voet van art. 94 Sv inbeslaggenomen onroerende zaken en van het onder [klaagster 2] op de voet van art. 94 Sv gelegde beslag op een geldbedrag’.

Hieruit volgt dat de beslissing van de onder 1.1 genoemde beschikking van de Hoge Raad als volgt dient te worden gelezen:

‘De Hoge Raad:

vernietigt de bestreden beschikking – voor zover aan zijn oordeel onderworpen –, maar uitsluitend wat betreft de op de voet van art. 94 Sv onder [klaagster 1] gelegde beslagen op de onroerende zaken aan de [a-straat 1], [2] en [3] te [plaats] en het op de voet van art. 94 Sv onder [klaagster 2] gelegde beslag op een geldbedrag van € 67.744,28;

wijst de zaak terug naar de Rechtbank Oost-Brabant, zittingsplaats ’s-Hertogenbosch, opdat de zaak in zoverre op het bestaande klaagschrift opnieuw wordt behandeld en afgedaan;

verwerpt het beroep voor het overige.’

De Hoge Raad bepaalt dat de in deze zaak op 5 december 2017 gegeven beschikking moet worden gelezen met inachtneming van de hiervoor vermelde verbeteringen.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1083

Zaaknummer: 16/05968

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Wetsartikelen: 94 Sv en 552a Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht dat het hof de verklaring van aangever in strijd met artikel 6 lid 3 aanhef en onder d EVRM voor het bewijs heeft gebezigd.

Het middel klaagt dat het hof de verklaring van de aangever in strijd met het bepaalde in artikel 6 lid 3 aanhef en onder d EVRM voor het bewijs heeft gebezigd, nu de verdediging niet in de gelegenheid is geweest de aangever te ondervragen en diens verklaring in beslissende mate heeft bijgedragen aan de bewezenverklaring.

Een door enig persoon in verband met een strafzaak afgelegde en de verdachte belastende of ontlastende verklaring, zoals die onder meer kan zijn vervat in een ambtsedig proces-verbaal, wordt ingevolge de autonome betekenis welke toekomt aan de term ‘*witnesses/témoins*’ in artikel 6 lid 3 aanhef en onder d EVRM, in het perspectief van het EVRM aangemerkt als verklaring van een getuige als aldaar bedoeld. Op grond van die verdragsbepaling heeft de verdediging aanspraak op een behoorlijke en effectieve mogelijkheid om getuigen in enig stadium van het geding te (doen) ondervragen. De omstandigheid dat de verdediging, ondanks het nodige initiatief daartoe, geen gebruik heeft kunnen maken van die mogelijkheid, staat niet eraan in de weg dat een door een getuige afgelegde verklaring voor het bewijs wordt gebezigd, mits is voldaan aan de eisen van een eerlijk proces, in het bijzonder doordat de bewezenverklaring niet in beslissende mate op die verklaring wordt gebaseerd dan wel – indien de bewezenverklaring wel in beslissende mate op die verklaring wordt gebaseerd – het ontbreken van een behoorlijke en effectieve mogelijkheid om de desbetreffende getuige te ondervragen in voldoende mate wordt gecompenseerd.

Voor de beantwoording van de vraag of de bewezenverklaring in beslissende mate steunt op de verklaring van – kort gezegd – een, ondanks het nodige initiatief daartoe, niet door de verdediging ondervraagde getuige, is van belang in hoeverre die verklaring steun vindt in andere bewijsmiddelen. Het benodigde steunbewijs moet betrekking hebben op die onderdelen van de hem belastende verklaring die de verdachte betwist. Of dat steunbewijs aanwezig is, wordt mede bepaald door het gewicht van de verklaring van deze getuige in het licht van de bewijsvoering als geheel (vgl. HR 4 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1016, NJ 2017/447).

In aanmerking genomen dat blijkens de bewijsvoering de bewijsmiddelen daarvoor overigens

geen steun bieden, is de bewezenverklaring, voor zover het betreft de betrokkenheid van de verdachte bij de poging tot het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel aan de aangever, in beslissende mate gebaseerd op het als bewijsmiddel 3 tot het bewijs gebezigde proces-verbaal van de verklaring van de aangever, inhoudende, kort gezegd, dat het de verdachte moet zijn geweest die hem heeft gestoken. Nu de verdachte die verklaring op wezenlijke onderdelen heeft betwist en de verdediging, ondanks het nodige initiatief in de vorm van een herhaald verzoek daartoe, niet in enig stadium van het geding gebruik heeft kunnen maken van de mogelijkheid de aangever te ondervragen, brengt dit, gelet ook op hetgeen onder 2.3 is vooropgesteld, mee dat het hof in strijd met artikel 6 EVRM het hiervoor bedoelde proces-verbaal voor het bewijs heeft gebezigd. In dat verband is nog van belang dat niet is gebleken dat de verdachte op enigerlei wijze is gecompenseerd voor het ontbreken van een mogelijkheid om de aangever te ondervragen.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1131

Zaaknummer: 16/04548

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: J.J. Bussink

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Is het weggenomen geld dat de benadeelde partij voor zijn dochter in bewaring had aan te merken als rechtstreekse schade ten gevolge van woninginbraak?

Het middel klaagt dat het hof de vordering van de benadeelde partij [betrokkene 1] wat betreft het onder 'post 4' opgenomen geldbedrag van omgerekend € 11.570 ten onrechte, althans ontoereikend gemotiveerd heeft toegewezen.

Een benadeelde partij kan in het strafproces vergoeding vorderen van de schade die zij door een strafbaar feit heeft geleden indien voldoende verband bestaat tussen het bewezenverklaarde handelen van de verdachte en de schade om te kunnen aannemen dat de benadeelde partij door dit handelen rechtstreeks schade heeft geleden (vgl. HR 22 april 2014, ECLI:NL:HR:2014:959, NJ 2014/256).

Het hof heeft geoordeeld dat de vordering tot schadevergoeding van de benadeelde partij, ook voor zover die betrekking heeft op het onder 'post 4' gevorderde bedrag van € 11.570, kan worden toegewezen, nu is aangetoond dat de benadeelde partij een bedrag van omgerekend € 11.570 in bewaring had genomen van zijn dochter en dat de verdachte dit geld uit de woning van de benadeelde partij heeft gestolen. Mede gelet op de inhoud van het onder 2.2.2 weergegeven bewijsmiddel, en in aanmerking genomen dat door of namens de verdachte niet is betwist hetgeen door de benadeelde partij met betrekking tot de gevorderde schadevergoeding is aangevoerd, geeft het kennelijke oordeel van het hof dat voldoende verband in de onder 2.4 bedoelde zin bestaat tussen de schade die de benadeelde partij heeft geleden doordat hij niet meer in staat is het in bewaring genomen bedrag van € 11.570 aan zijn dochter terug te betalen, en het bewezenverklaarde handelen van de verdachte, niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Dat oordeel is ook niet onbegrijpelijk, wat er zij van de aanduiding van het hof van de benadeelde partij als 'zaakwaarnemer'.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1126

Zaaknummer: 16/03818

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: J.Y. Taekema

Wetsartikelen: 311 Sr en 51f Sv

RECHTSPRAAK

Falende klacht over de verwerping van het beroep op noodweer.

Het middel klaagt onder meer dat het hof het ten aanzien van het onder 1 bewezenverklaarde feit gedane beroep op noodweer ten onrechte, althans ontoereikend gemotiveerd heeft verworpen.

Het voor de beoordeling van het middel van belang zijnde juridisch kader is weergegeven in de conclusie van de advocaat-generaal onder 7 en 8.

Het hof heeft op grond van de door hem vastgestelde feiten en omstandigheden geoordeeld dat weliswaar sprake was een onmiddellijk dreigend gevaar voor een ogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding van verdachtes lijf waartegen de verdachte zich mocht verdedigen, maar dat aan de verdachte geen beroep op noodweer toekomt omdat – kort gezegd – niet aan de hier te stellen subsidiariteitseis en proportionaliteitseis is voldaan. Aan dat oordeel heeft het hof onder meer ten grondslag gelegd, dat op het moment van het schietincident weliswaar de auto waarin de verdachte zich bevond was omsingeld door agressieve mannen, maar dat de verdachte desondanks had kunnen wegrijden, dan wel had kunnen volstaan met het tonen van het vuurwapen aan [slachtoffer] of met het lossen van een waarschuwingsschot. Het hof heeft voorts onder meer bij zijn oordeel betrokken dat de verdachte de grenzen van een noodzakelijke verdediging heeft overschreden ‘door met een vuurwapen op korte afstand gericht op de borst van een man, die op dat moment geen zichtbaar wapen in handen had te schieten’ en dat van ‘de verdachte, van wie op grond van zijn opleiding en training als politieambtenaar verwacht mocht worden om – ondanks de omstandigheden waarin hij verkeerde – in staat te blijven afgewogen beslissingen te nemen, mocht worden geveerd dat hij een andere keuze had gemaakt dan op het slachtoffer te schieten’.

Op basis van dit een en ander geeft het oordeel van het hof dat de verdachte geen beroep op noodweer toekomt niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is dat oordeel niet onbegrijpelijk en toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt in zoverre.

De verdachte bevindt zich in voorlopige hechtenis. De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan zestien maanden zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van zes jaren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze vijf jaren en negen maanden beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1124

Zaaknummer: 16/06243

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: C. Reijntjes-Wendenburg

Wetsartikelen: 1:114 SrStM en 1:115 SrStM

RECHTSPRAAK

Slagende klacht over de afwijzing door het hof van het voorwaardelijk verzoek om getuigen te horen.

Het middel klaagt onder meer over de afwijzing door het hof van het voorwaardelijk verzoek om [getuige 7], [getuige 8], [getuige 2] en [getuige 10] als getuige te horen.

Ook in ontnemingszaken geldt hetgeen is overwogen in Hoge Raad 1 juli 2014, ECLI:NL:HR:2014:1496, *NJ* 2014/441, r.o. 2.73 en 2.76 en Hoge Raad 4 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1015, *NJ* 2017/440, r.o. 3.8.2, te weten dat het in de cassatieprocedure niet meer gaat om het al dan niet oproepen of horen van getuigen, maar uitsluitend om de toetsing van de beslissingen van de feitenrechter dienaangaande. Bij een afwijzing van een verzoek tot het oproepen van getuigen wordt in cassatie beoordeeld of de beslissing begrijpelijk is in het licht van – als waren het communicerende vaten – enerzijds hetgeen aan het verzoek ten grondslag is gelegd en anderzijds de gronden waarop het is afgewezen.

Aan de afwijzing van het voorwaardelijk verzoek om de onder 2.1 vermelde personen als getuige te horen heeft het hof in de kern ten grondslag gelegd dat ‘er geen begin van aannemelijkheid is dat veroordeelde in de horeca heeft gewerkt’. Mede in aanmerking genomen hetgeen aan het verzoek ten grondslag is gelegd, zoals onder 2.2 is weergegeven, is dit oordeel niet begrijpelijk.

Het middel slaagt in zoverre.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1118

Zaaknummer: 17/00277

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 288 Sv en 287 Sv

RECHTSPRAAK

Medeplegen productie amfetamine door het afvoeren van afvalstoffen in combinatie met andere gedragingen?

Plaatsvervangend advocaat-generaal D.J.M.W. Paridaens heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest wat betreft de beslissingen ten aanzien van het in de zaak met parketnummer 03/700521-15 onder 2 ten laste gelegde en de strafoplegging en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof 's-Hertogenbosch, teneinde in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel klaagt onder meer dat de bewezenverklaring ten aanzien van het medeplegen van het opzettelijk bereiden en/of bewerken en/of verwerken van amfetamine niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

Het hof heeft in de onder 2.2 weergegeven bewijsvoering gemotiveerd op grond waarvan naar zijn oordeel het ten laste gelegde medeplegen van – kort gezegd – de productie van amfetamine in de periode 1 juli 2015 tot en met 8 oktober 2015 bewezen is. Blijkens zijn nadere bewijsoverweging heeft het hof daarbij in het bijzonder in aanmerking genomen dat de verdachte gedurende de bewezenverklarde periode een schuur op zijn perceel ter beschikking heeft gesteld aan anderen die daarin een amfetaminelaboratorium hebben opgebouwd, waarmee een bestaande schuld van € 100.000 teniet zou worden gedaan, dat verdachte wist (in ieder geval) korte tijd nadat het laboratorium in gebruik was genomen dat er in de schuur synthetische drugs werden geproduceerd, dat de verdachte zich verder heeft beziggehouden met de afvoer van de afvalstoffen en het verhullen daarvan, daarover overleg gevoerd met degene die het opzetten van het amfetaminelaboratorium in de schuur heeft geïnitieerd (waarbij verdachte een discussie met diegene niet uit de weg ging) en dat hij ten behoeve van die afvoer en dat verhullen ook de nodige initiatieven heeft ontplooid (het aankopen van een giervat, het legen van giervaten, het omfrozen en inzaaien van nieuw gras). Het daarop gegronde oordeel van het hof dat sprake is geweest van de voor medeplegen vereiste bewuste en nauwe samenwerking van de verdachte met zijn mededaders en van een intellectuele en/of materiële bijdrage van voldoende gewicht van de verdachte, geeft niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk. Dat het afvoeren van de afvalstoffen mede van belang was voor het voorkomen van de ontdekking van de strafbare gedragingen,

maakt dat niet anders.

De klacht faalt.

Ook voor het overige kan het middel niet tot cassatie leiden. Dit behoeft, gezien artikel 81 lid 1 RO geen nadere motivering nu het middel in zoverre niet noopt tot beantwoording van rechtsvragen in het belang van de rechtseenheid of de rechtsontwikkeling.

Opmerking verdient dat de onderhavige zaak zich in meerdere opzichten onderscheidt van de zaak die heeft geleid tot het arrest Hoge Raad 26 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:743, *NJ* 2016/282. In die zaak is bewezenverklaard dat de verdachte 'om een feit, bedoeld in het vierde lid van artikel 10 van de Opiumwet, te weten het opzettelijk bereiden, bewerken of verwerken van amfetamine (...) te bevorderen' voorwerpen (afval dat was vrijgekomen bij de productie van amfetamine) voorhanden heeft gehad 'die bestemd waren tot het plegen van dat feit'. Bij het karakter van artikel 10a Opiumwet als – kort gezegd – zelfstandig voorbereidings- of bevorderingsdelict past niet daaronder ook handelingen te rubriceren die zijn verricht na afloop van het voltooien van het voor te bereiden of te bevorderen delict. In de onderhavige zaak gaat het evenwel om de bijdrage van de verdachte aan en tijdens het produceren van de synthetische drugs.

De verdachte bevindt zich in voorlopige hechtenis. De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan zestien maanden zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van 24 maanden, waarvan zes maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze 23 maanden, waarvan zes maanden voorwaardelijk met een proeftijd van twee jaren belooft en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1159

Zaaknummer: 17/00753

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: S.F.J. Bergmans

Wetsartikelen: 10a Opiumwet

RECHTSPRAAK

Slagende bewijsklacht omtrent de gekwalificeerde diefstal.

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring van het onder 6 ten laste gelegde niet uit de bewijsvoering kan worden afgeleid.

Aangezien de bewezenverklaring van het onder 6 ten laste gelegde niet zonder meer kan worden afgeleid uit de inhoud van de door het hof gebezigde bewijsmiddelen, is de bestreden uitspraak in zoverre niet naar de eis der wet met redenen omkleed. Het middel klaagt daarover terecht. De Hoge Raad zal om doelmatigheidsredenen de verdachte ter zake van het onder 6 ten laste gelegde vrijspreken. Daardoor worden de aard en de ernst van al hetgeen voor het overige ten laste van de verdachte is bewezenverklaard niet aangetast, zodat vernietiging van de bestreden uitspraak ter zake van de strafoplegging achterwege kan blijven.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 6 ten laste gelegde, spreekt de verdachte vrij van het onder 6 ten laste gelegde en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 10-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1148

Zaaknummer: 17/03212

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en M.T. Boerlage

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 311 Sr

RECHTSPRAAK

Falende klacht over het oordeel van het hof omtrent het bewezenverklaarde witwassen.

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat het onder 7 bewezenverklaarde ‘witwassen’ oplevert.

Het middel doet een beroep op rechtspraak van de Hoge Raad over in het bijzonder de kwalificeerbaarheid als witwassen van het ‘verwerven of voorhanden hebben’ van onmiddellijk uit eigen misdrijf afkomstige voorwerpen (vgl. HR 25 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:702, *NJ* 2014/302 en HR 13 december 2016, ECLI:NL:HR:2016:2842, *NJ* 2017/218). Met die rechtspraak wordt gedoeld op het ‘verwerven of voorhanden hebben’ als bedoeld in artikel 42obis lid 1 onder b Sr. De bewezenverklaring houdt evenwel ook in dat de verdachte van het geldbedrag ‘gebruik heeft gemaakt’ en dat heeft ‘omgezet’ als bedoeld in het evengenoemde onderdeel van dat artikellid. Gelet hierop en in aanmerking genomen dat het hof bij de kwalificatie van het bewezenverklaarde kennelijk geen zelfstandige betekenis heeft toegekend aan het ‘voorhanden hebben’ van het geldbedrag, zou de mogelijke gegrondheid van deze klacht niet tot cassatie behoeven te leiden wegens het ontbreken van voldoende belang van de verdachte bij deze klacht (vgl. HR 13 oktober 2015, ECLI:NL:HR:2015:3043, *NJ* 2016/80).

Het middel is tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1069

Zaaknummer: 16/04812

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.T. Boerlage

Advocaten: H. Bakker

Wetsartikelen: 42obis Sr

RECHTSPRAAK

Levert blijvend litteken in gezicht zwaar lichamelijk letsel op?

Het middel klaagt over het oordeel van het hof dat sprake is van ‘zwaar lichamelijk letsel’ als bedoeld in artikel 302 lid 1 Sr.

De Hoge Raad heeft in het arrest in de zaak met nummer 17/01374 (ECLI:NL:HR:2018:1051) enige overwegingen gewijd aan de vraag wanneer sprake is van ‘zwaar lichamelijk letsel’ als bedoeld in artikel 82 Sr. In dit arrest wordt onder meer het volgende overwogen:

‘2.7. Een ander mogelijk gezichtspunt betreft het uitzicht op herstel. Daarbij geldt – ook buiten de situatie waarin operatief ingrijpen heeft plaatsgevonden – dat van zwaar lichamelijk letsel niet alleen sprake kan zijn indien het uitzicht op herstel in belangrijke mate ontbreekt, doch ook indien het letsel gepaard gaat met een langere periode van herstel of van onzekerheid over de mogelijkheid en de mate van herstel. Voorts kan van belang zijn in hoeverre tijdens de periode van herstel sprake is van pijn en/of fysieke beperkingen. Daarom is bijvoorbeeld de enkele vaststelling dat sprake is van een (al dan niet zware) hersenschudding, niet toereikend voor de kwalificatie “zwaar lichamelijk letsel”; daarvoor zijn nadere vaststellingen noodzakelijk (vgl. HR 23 januari 2018, ECLI:NL:HR:2018:89).

In voorkomende gevallen kan in de beoordeling voorts worden betrokken of restschade aanwezig is, in het bijzonder in de vorm van één of meerdere littekens. Daarbij kunnen van belang zijn het uiterlijk en de ernst van het litteken en daarmee samenhangend de mate waarin dat litteken het lichaam ontsiert, en eventueel of in verband met dat litteken – langdurige – pijnklachten (hebben) bestaan.

De beantwoording van de vraag of letsel als “zwaar lichamelijk letsel” moet worden aangemerkt, is (...) in belangrijke mate voorbehouden aan de rechter die over de feiten oordeelt. Zijn oordeel dienaangaande kan in cassatie slechts in beperkte mate worden getoetst. Indien echter uit de bestreden beslissing niets blijkt omtrent de aard van het letsel, de eventuele noodzaak en aard van medisch ingrijpen en het uitzicht op (volledig) herstel zal dat aanleiding kunnen geven tot cassatie.’

Het hof heeft blijkens zijn overwegingen – mede op basis van door de huisarts verstrekte

informatie – vastgesteld dat het slachtoffer boven haar linkerwenkbrauw een snijwond van 4-5 centimeter heeft opgelopen ten gevolge van het gooien door de verdachte van een vol blik bier tegen haar gezicht, dat deze snijwond is gehecht en dat sprake is van restschade in de vorm van een blijvend en ontsierend litteken boven het linkeroog. Gelet hierop en in aanmerking genomen hetgeen onder 2.3 is vooropgesteld, getuigt het oordeel van het hof dat sprake is van ‘zwaar lichamelijk letsel’ als bedoeld in artikel 302 lid 1 Sr, niet van een onjuiste rechtsopvatting en is het niet onbegrijpelijk.

De Hoge Raad doet uitspraak nadat meer dan twee jaren zijn verstreken na het instellen van het cassatieberoep. Dat brengt mee dat de redelijke termijn als bedoeld in artikel 6 lid 1 EVRM is overschreden. Dit moet leiden tot vermindering van de aan de verdachte opgelegde gevangenisstraf van zes maanden.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de duur van de opgelegde gevangenisstraf, vermindert deze in die zin dat deze vijf maanden en drie weken beloopt en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1085

Zaaknummer: 16/05832

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend, A.L.J. van Strien, M.J. Borgers en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: D.N. de Jonge

Wetsartikelen: 82 Sr en 302 Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht Openbaar Ministerie over de vrijstelling van artikel 10.2 Wet milieubeheer.

Advocaat-generaal A.J. Machielse heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel keert zich tegen het oordeel van het hof dat de verdachte een beroep toekomt op de vrijstelling van het in artikel 10.2 lid 1 Wet milieubeheer (Wm) vervatte verbod zich te ontdoen van afvalstoffen door deze buiten een inrichting te storten.

Om voor een vrijstelling als bedoeld in artikel 10.2 lid 2 Wm in onderlinge samenhang bezien met artikel 2 lid 1 aanhef en onder b Besluit vrijstellingen stortverbod buiten inrichtingen (Bvsi) in aanmerking te komen, moet overeenkomstig de eisen van het Bouwstoffenbesluit zijn gehandeld. Daartoe behoren de in bijlage 2 van het Bouwstoffenbesluit opgenomen samenstellings- en immissiewaarden. In aanmerking genomen dat het hof – na zijn overweging dat ‘het granulaat was opgeschoond (...) en daarmee mogelijk voldeed aan de (...) met betrekking tot een categorie 1-bouwstof gestelde eisen’ – geen nadere vaststelling heeft gedaan met betrekking tot of overwegingen heeft gewijd aan de vraag of het (asfalt)granulaat voldeed aan de samenstellings- en immissiewaarden in voormelde bijlage, is het oordeel van het hof dat de verdachte een beroep toekomt op voormelde vrijstelling niet toereikend gemotiveerd.

Het middel klaagt hierover terecht.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 2 ten laste gelegde en de strafoplegging en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1076

Zaaknummer: 17/00748

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.T. Boerlage

Advocaten: M.E. van der Werf

Wetsartikelen: 10.2 Wet milieubeheer

RECHTSPRAAK

Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

De Hoge Raad heeft een eerdere aanvraag tot herziening van voormeld arrest van het hof bij arrest van 10 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF9724, afgewezen.

Als grondslag voor een herziening kan, voor zover hier van belang, krachtens artikel 457 lid 1 aanhef en onder c Sv slechts dienen een door bescheiden gestaafd gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat het ernstige vermoeden wekt dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolging, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling, hierna: novum.

Bij de beoordeling van de aangevoerde gronden moet worden vooropgesteld dat voor de beantwoording van de vraag of zij het onder 4.3 aangeduide ernstige vermoeden wekken, de gehele bewijsvoering van het hof van belang is. Het gaat er dus om of een aangevoerde grond, gelet op de door het hof gebezigde bewijsmiddelen en de door het hof gegeven nadere bewijsoverwegingen, een dergelijk vermoeden wekt.

Uit het bij de aanvraag gevoegde rapport blijkt dat de rapporteurs zich bij hun oordeelsvorming hebben bediend van de stukken van het geding. Aan de hand daarvan concluderen zij dat 'de verklaringen van [getuige 2] en [getuige 1] over de betrokkenheid van [de aanvrager] [aanvrager] op geen enkele manier [worden] onderbouwd door onafhankelijke bevindingen' en voorts dat 'hun verklaringen tot stand [kwamen] onder omstandigheden die vaak gepaard gaan met het afleggen van valse verklaringen, zo blijkt uit de wetenschappelijke literatuur'. Uit dit een en ander leiden de rapporteurs af dat de verklaringen van [getuige 2] vals zijn en dat in de stukken aanwijzingen zijn gevonden dat [getuige 1] onder druk van de verhoorders een reeks afgedwongen bekentenissen heeft afgelegd.

Deze beschouwingen en conclusies bevatten evenwel geen feiten en/of omstandigheden die als een novum in de vorenbedoelde zin kunnen worden aangemerkt, doch als een van het oordeel van het hof afwijkende mening of gevolgtrekking. De feiten en omstandigheden

waarvan de rapporteurs zijn uitgegaan en die tot hun conclusies hebben geleid, hebben zij ontleend aan de stukken van het geding, welke stukken al bekend waren aan het hof ten tijde van zijn uitspraak. Voorts bevat hun conclusie in zoverre een oordeel over omstandigheden waarnaar het hof ook zelf onderzoek heeft gedaan, welk onderzoek – zoals reeds gezegd – tot de slotsom leidde dat niet aannemelijk is geworden dat de verklaringen van de getuigen [getuige 2] en [getuige 1] in strijd met de waarheid zijn afgelegd en dat zij als voldoende betrouwbaar konden worden aangemerkt. Bij een en ander moet worden opgemerkt dat het hof blijkens de onder 3.2.2 weergegeven overwegingen bij het toetsen van de betrouwbaarheid van de door de getuige [getuige 2] afgelegde verklaringen in het bijzonder acht heeft geslagen op diens beperkte intelligentie en beïnvloedbaarheid, terwijl de bewijsmiddelen ook verklaringen van mededader [betrokkene 2] bevatten die duiden op de betrokkenheid van de aanvrager.

Uit hetgeen hiervoor is overwogen vloeit voort dat de aanvraag kennelijk ongegrond is, zodat als volgt moet worden beslist.

De Hoge Raad wijst de aanvraag tot herziening af.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1070

Zaaknummer: 17/05220

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en Y. Buruma

Advocaten: W.J. Morra

Wetsartikelen: 457 Sv

RECHTSPRAAK

Falende bewijsmotiveringsklacht over de bewezenverklarde oplichting.

Advocaat-generaal A.E. Harteveld heeft geconcludeerd tot vernietiging van de bestreden uitspraak en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

De middelen klagen in de kern dat het bewezenverklarde niet uit de gebezigde bewijsvoering kan volgen en lenen zich voor gezamenlijke bespreking.

Blijkens de bewijsvoering heeft het hof onder meer het volgende vastgesteld. De verdachte heeft samen met zijn mededader, zijn moeder, overeenkomstig een vooraf met zijn moeder afgesproken taakverdeling, telkens goederen verkocht via marktplaats.nl. De verdachte heeft de verkoopadvertenties geplaatst; daarbij is gebruik gemaakt van valse namen. De verdachte heeft het contact onderhouden met de kopers. Na de transacties was de verdachte aan de hand van de door hem verstrekte contactgegevens niet meer te achterhalen. De verdachte heeft, met toestemming van zijn moeder, gebruik gemaakt van haar bankrekening. De moeder heeft pakketjes met nepzendingen verzonden. Uit die feiten en omstandigheden heeft het hof kunnen afleiden dat als vaststaand moet worden aangenomen dat bij de desbetreffende verkooptransacties is gehandeld volgens een tevoren bedachte – bedrieglijke – werkwijze, die erop was gericht de kopers te bewegen tot afgifte en op het bemoeilijken van de traceerbaarheid van de verdachte.

In de bewijsoverwegingen ligt voorts besloten dat het hof van oordeel is dat het niet anders kan dan dat het de verdachte is geweest die bij de verkopen diverse valse namen bezigde, dat hij ervan op de hoogte was dat zijn moeder nepzendingen verrichtte en dat zij de goederen niet konden of zouden leveren.

Op grond van dit een en ander is het oordeel van het hof dat de verdachte (voorwaardelijk) opzet had op de oplichting zoals is bewezenverklaard en dat de bijdrage van de verdachte aan het bewezenverklarde delict van voldoende gewicht is dat van medeplegen kan worden

gesproken, toereikend gemotiveerd.

De middelen zijn tevergeefs voorgesteld.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1073

Zaaknummer: 16/04644

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en A.L.J. van Strien

Advocaten: R.A.C. Frijns

Wetsartikelen: 326 Sr en 359 Sv

RECHTSPRAAK

Falende klacht over de bewezenverklaring van openlijke geweldpleging.

Het middel klaagt dat het hof wat betreft de bewezenverklaring van het onder 1 ten laste gelegde een onjuiste uitleg heeft gegeven aan de daarin voorkomende, aan artikel 141 lid 1 Sr ontleende term ‘openlijk’, althans dat het hof de bewezenverklaring te dier zake onvoldoende met redenen heeft omkleed.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 141 lid 1 Sr. Daarom moet de in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende term ‘openlijk’ geacht worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in dat artikel.

Het hof heeft vastgesteld dat het geweld tegen personen zoals vermeld in de bewezenverklaring heeft plaatsgevonden in de voortuin van een woning gelegen aan de openbare weg, [a-straat 1] te Den Haag. Het op deze vaststellingen gebaseerde oordeel van het hof dat sprake is van ‘openlijk’ geweld in de zin van artikel 141 lid 1 Sr, getuigt niet van een onjuiste rechtsopvatting en is toereikend gemotiveerd.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1050

Zaaknummer: 16/04606

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.J. Borgers

Advocaten: D.M.P. van Eijsden

Wetsartikelen: 141 Sr

RECHTSPRAAK

Geen afschrift van de appèldagvaarding verzonden aan de raadvrouw van verdachte.

Het middel klaagt dat in hoger beroep het voorschrift van artikel 51 (oud) Sv, thans artikel 48 Sv, niet is nageleefd, doordat is verzuimd een afschrift van de appèldagvaarding aan de raadvrouw van de verdachte te verzenden.

Ter ondersteuning van de stelling dat in hoger beroep het voorschrift van artikel 51 (oud) Sv niet is nageleefd, vermeldt de toelichting op het middel dat mr. A. Heida zich per e-mailbericht aan de strafgriffie van het Gerechtshof als raadvrouw heeft gesteld. Een uitdraai van het e-mailbericht waarop het middel doelt, alsmede een printscreen uit Microsoft Outlook van de map 'verzonden items', zijn in kopie aan de schriftuur gehecht.

De hiervoor genoemde stukken bevinden zich niet bij de ingevolge artikel 434 lid 1 Sv door het hof aan de Hoge Raad gezonden stukken van het geding. Zij bieden echter voldoende grond voor het ernstig vermoeden dat het e-mailbericht wel ter griffie van het hof is ontvangen.

Bij de stukken bevindt zich het dubbel van de dagvaarding in hoger beroep. Noch uit mededelingen gesteld op dat dubbel noch uit enig ander aan de Hoge Raad gezonden stuk kan blijken dat een afschrift van die dagvaarding aan mr. Heida is gezonden. Blijkens het procesverbaal van de terechtzitting in hoger beroep van 22 januari 2016 is aldaar noch de verdachte noch diens raadvrouw verschenen. Vervolgens heeft het hof de verdachte met toepassing van artikel 416 lid 2 Sv niet-ontvankelijk verklaard in het ingestelde hoger beroep.

Uit wat hiervoor is overwogen, in onderlinge samenhang beschouwd, vloeit het ernstige vermoeden voort dat ten aanzien van de dagvaarding in hoger beroep het voorschrift vervat in de tweede volzin van artikel 51 (oud) Sv, thans artikel 48 Sv niet is nageleefd.

Dit in het belang van de verdachte gegeven voorschrift is van zo grote betekenis dat, al is dit niet uitdrukkelijk in de wet bepaald, de niet-nakoming ervan moet worden geacht aan een geldige behandeling van de zaak ter terechtzitting buiten tegenwoordigheid van de verdachte en diens raadvrouw in de weg te staan. Het middel is terecht voorgesteld.

Naar aanleiding van de omstandigheid dat de raadvrouw zich (in 2015) per e-mail heeft gesteld roept de Hoge Raad in herinnering dat in Hoge Raad 5 september 2017, ECLI:NL:HR:2017:2250 is beslist dat onder de tegenwoordige, sedert 1 maart 2017 geldende regeling met betrekking tot het zich stellen als raadsman in een strafzaak alleen een raadsman die schriftelijk – bij separaat schrijven waarin voldoende nauwkeurig is aangegeven op welke zaak het optreden betrekking heeft – aan de griffie van het desbetreffende gerecht heeft kennisgegeven dat hij bij de behandeling van de zaak ter terechtzitting zal optreden als gekozen of aangewezen raadsman van de verdachte, als raadsman moet worden erkend. Het doen van deze kennisgeving aan de griffie kan uitsluitend plaatsvinden met gebruikmaking van e-mail, indien het desbetreffende gerecht een e-mailadres heeft aangewezen voor communicatie met de griffiemedewerkers inzake het stellen als raadsman in strafzaken en het genoemde separaat schrijven wordt gevoegd als bijlage bij een aan dat adres gerichte e-mail (vgl. met betrekking tot het instellen van rechtsmiddelen HR 22 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2654, NJ 2017/119).

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1049

Zaaknummer: 16/00483

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: E.A. Blok

Wetsartikelen: 51 (oud) Sv en 48 Sv

RECHTSPRAAK

Mishandeling (door aangeefster onder meer met een slipper tegen het lichaam te slaan) begaan tegen ‘zijn echtgenoot’ als bedoeld in artikel 304 lid 1 Sr?

Advocaat-generaal F.W. Bleichrodt heeft geconcludeerd tot vernietiging van het bestreden arrest en tot terugwijzing van de zaak naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Leeuwarden, teneinde op het bestaande hoger beroep opnieuw te worden berecht en afgedaan.

Het middel komt op tegen de bewezenverklaring voor zover inhoudende dat de verdachte ‘zijn echtgenoot [betrokkene 1]’ heeft mishandeld.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 300 Sr in verbinding met artikel 304 aanhef en onder 1° Sr. Daarom moet de in de tenlastelegging en de bewezenverklaring voorkomende term ‘echtgenoot’ geacht worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in artikel 304 aanhef en onder 1° Sr in verbinding met artikel 900ties Sr.

Het middel berust op de opvatting dat sprake is van een in Irak volgens islamitisch recht gesloten huwelijk en dat een dergelijk huwelijk niet meebrengt dat het slachtoffer van de mishandeling kan worden aangemerkt als ‘echtgenoot’ als bedoeld in artikel 304 aanhef en onder 1° Sr.

Die opvatting is onjuist. Uit de onder 3.2 weergegeven wetsgeschiedenis komt naar voren dat de wetgever bij de uitleg van het begrip ‘echtgenoot’, zoals bedoeld in artikel 304 aanhef en onder 1° Sr, zo veel mogelijk aansluiting heeft gezocht bij het systeem van het personen- en familierecht zoals dat is neergelegd in het Burgerlijk Wetboek. Mede in het licht daarvan moet worden aangenomen dat ook sprake kan zijn van zo een ‘echtgenoot’ in geval van een buiten Nederland aldaar rechtsgeldig gesloten huwelijk, tenzij blijkt dat dit huwelijk ingevolge artikel 10:31 BW in verbinding met artikel 10:32 BW niet voor erkenning in Nederland in aanmerking komt. In zoverre faalt het middel.

Het middel klaagt voorts dat de bewezenverklaring voor zover inhoudende dat de verdachte

‘zijn echtgenoot’ heeft mishandeld niet kan worden afgeleid uit de gebezigde bewijsmiddelen.

De door het hof gebezigde bewijsmiddelen houden niets in waaruit kan volgen dat sprake is van enig in Nederland dan wel in het buitenland gesloten huwelijk dan wel van een geregistreerd partnerschap als bedoeld in artikel 900ties Sr, tussen de verdachte en [betrokkene 1]. De bewezenverklaring – in het bijzonder het onderdeel ‘zijn echtgenoot [betrokkene 1]’ – is daarom niet naar de eis van de wet met redenen omkleed. Het middel klaagt daarover op zichzelf terecht.

In gevallen waarin niet alle onderdelen van de bewezenverklaring kunnen worden afgeleid uit de gebezigde bewijsmiddelen, kan het verhandelde ter terechtzitting – waaronder begrepen de inhoud van de aldaar voorgehouden stukken van het dossier alsmede hetgeen aldaar naar voren is gebracht – onder omstandigheden aanleiding zijn voor het oordeel dat een nieuwe behandeling van de zaak niet tot een andere uitkomst ten aanzien van de bewezenverklaring zal leiden, zodat de verdachte in cassatie niet een voldoende in rechte te respecteren belang heeft bij zijn klacht over de toereikendheid van de bewijsvoering (vgl. HR 2 april 2013, ECLI:NL:HR:2013:BZ5960, *NJ* 2013/383, r.o. 2.4).

In de onderhavige zaak gaat het om een dergelijke klacht, gelet op hetgeen door de verdachte ter terechtzitting naar voren is gebracht, zoals hiervoor onder 4.2 is weergegeven, aangaande zijn huwelijk met [betrokkene 1] ten tijde van de bewezenverklaarde mishandeling. Het beroep moet daarom worden verworpen.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1053

Zaaknummer: 16/04183

Rechters: W.A.M. van Schendel, A.L.J. van Strien en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: R. van Leusden

Wetsartikelen: 304 Sr

RECHTSPRAAK

Slagende klacht over het verzuim een afschrift van de oproeping in hoger beroep aan de raadvrouw te zenden.

Het middel klaagt dat in hoger beroep het voorschrift van artikel 51 (oud) Sv, thans artikel 48 Sv, niet is nageleefd, doordat is verzuimd een afschrift van de oproeping in hoger beroep aan de raadvrouw van de betrokkene te verzenden.

Op de gronden die zijn vermeld in het arrest in de zaak 16/00483 (ECLI:NL:HR:2018:1049) is het middel terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1064

Zaaknummer: 16/00481

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst en E.S.G.N.A.I. van de Griend

Advocaten: E.A. Blok

Wetsartikelen: 51 (oud) Sv en 48 Sv

RECHTSPRAAK

Slagende klacht Openbaar Ministerie over de vrijstelling van artikel 10.2 Wet milieubeheer.

Advocaat-generaal A.J. Machielse heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep.

Het middel keert zich tegen het oordeel van het hof dat de verdachte een beroep toekomt op de vrijstelling van het in artikel 10.2 lid 1 Wet milieubeheer vervatte verbod zich te ontdoen van afvalstoffen door deze buiten een inrichting te storten.

Op de gronden die zijn vermeld in het arrest in de zaak 17/00748 E (ECLI:NL:HR:2018:1076) is het middel terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 2 ten laste gelegde en de strafoplegging en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, zittingsplaats Arnhem, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1086

Zaaknummer: 17/00561

Rechters: J. de Hullu, E.S.G.N.A.I. van de Griend en M.T. Boerlage

Advocaten: M.E. van der Werf

Wetsartikelen: 10.2 Wet milieubeheer

RECHTSPRAAK

‘Toebehoren’ in de zin van artikel 310 Sr?

Het middel klaagt dat de bewezenverklaring van het onder 1 ten laste gelegde voor zover behelzende dat de verdachte een geldbedrag heeft weggenomen ‘toebehorende aan [betrokkene 1] en/of [A]’ ontoereikend is gemotiveerd.

De tenlastelegging is toegesneden op artikel 310 Sr. Daarom moet de in de tenlastelegging en bewezenverklaring voorkomende term ‘toebehorende’ geacht worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in die bepaling.

Het hof heeft vastgesteld dat de verdachte, die werkzaam was voor [A], ter zake van door [A] uitgevoerde werkzaamheden facturen heeft verzonden aan klanten van [A] zonder daartoe gerechtigd te zijn en dat de verdachte daarbij het voorbedrukte bankrekeningnummer van [A] heeft vervangen door zijn eigen bankrekeningnummer, waarna een aantal aldus aangeschreven klanten geldbedragen heeft overgemaakt op de rekening van de verdachte. Voorts heeft het hof geoordeeld dat die aan de verdachte overgeboekte geldbedragen ‘toebehoorden’ aan [betrokkene 1] en/of [A] op de grond dat [betrokkene 1] en/of [A] ter zake van die bedragen een vordering had op zijn/haar klanten. Dat oordeel is niet begrijpelijk. Het enkele bestaan van een vorderingsrecht brengt nog niet mee dat een daarmee corresponderend, zich nog onder de debiteur bevindend geldbedrag reeds aan de crediteur ‘toebehoort’ in de zin van artikel 310 Sr.

Het middel is terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak, maar uitsluitend wat betreft de beslissingen ter zake van het onder 1 ten laste gelegde en de strafoplegging, wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak in zoverre op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan en verwerpt het beroep voor het overige.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1074

Zaaknummer: 16/05190

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: V.A. Groeneveld

Wetsartikelen: 310 Sr

RECHTSPRAAK

Is gesteld vormverzuim (onrechtmatige controle voertuig verdachte) begaan binnen of buiten het verband van het voorbereidend onderzoek?

Het middel komt op tegen het oordeel van het hof dat artikel 359a Sv niet van toepassing is omdat het gestelde vormverzuim is begaan buiten het verband van het voorbereidend onderzoek ter zake van de ten laste gelegde feiten.

De toepassing van artikel 359a Sv is onder meer beperkt tot vormverzuimen die zijn begaan bij het voorbereidend onderzoek tegen de verdachte. Ingevolge artikel 132 Sv moet daaronder worden verstaan het onderzoek dat voorafgaat aan het onderzoek ter terechtzitting. Onder die vormverzuimen zijn met name ook begrepen normschendingen bij de opsporing. Daarbij dient op grond van artikel 132a Sv onder opsporing te worden verstaan het onderzoek in verband met strafbare feiten onder gezag van de officier van justitie met als doel het nemen van strafvorderlijke beslissingen.

‘Het voorbereidend onderzoek’ in artikel 359a Sv heeft uitsluitend betrekking op het voorbereidend onderzoek tegen de verdachte ter zake van het aan hem ten laste gelegde feit waarover de rechter die in artikel 359a Sv wordt bedoeld, heeft te oordelen. Artikel 359a Sv is dus niet van toepassing indien het verzuim is begaan buiten het verband van dit voorbereidend onderzoek (vgl. HR 30 maart 2004, ECLI:NL:HR:2004:AM2533, NJ 2004/376, r.o. 3.4.2).

Het hof heeft aan de verwerping van het verweer strekkende tot bewijsuitsluiting als zijn oordeel ten grondslag gelegd dat de controle op 20 februari 2015 van het voertuig waarin de verdachte reed, niet heeft plaatsgevonden in het kader van het voorbereidend onderzoek van de in deze zaak ten laste gelegde – nadien gepleegde – feiten, zodat reeds op die grond geen sprake is van een vormverzuim waaraan op grond van artikel 359a lid 1 onder b Sv het rechtsgevolg van bewijsuitsluiting kan worden verbonden. Daartoe heeft hof overwogen dat het onderzoek in verband met de ten laste gelegde feiten, die hebben plaatsgevonden in de periode van 1 juni tot en met 28 juli 2015, eerst een aanvang heeft genomen nadat was gebleken dat het aantal woninginbraken in Soest na de aanhouding van de verdachte wegens

vernietiging en de daaropvolgende in verzekeringstelling significant afnam. Gelet daarop en in aanmerking genomen hetgeen onder 2.3 is vooropgesteld, getuigt het oordeel van het hof niet van een onjuiste rechtsopvatting en is het niet onbegrijpelijk. Anders dan in de toelichting op het middel wordt betoogd, staat aan dat oordeel niet in de weg dat de verdachte reeds voorafgaand aan de verkeerscontrole op 20 februari 2015 in verband werd gebracht met woninginbraken in Soest, en dat deze controle plaatsvond in het kader van het voorbereidend onderzoek naar die eerdere inbraken.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1063

Zaaknummer: 17/03055

Rechters: J. de Hullu, M.J. Borgers en A.E.M. Röttgering

Advocaten: J. Boksem

Wetsartikelen: 359a Sv

RECHTSPRAAK

Falende klacht over de bewezenverklaring van ‘listige kunstgrepen en een samenweefsel van verdichtsels’ als bedoeld in artikel 326 Sr.

Het middel klaagt over de bewezenverklaring van de onder 3 en 4 ten laste gelegde feiten voor zover het hof heeft bewezenverklaard dat de verdachte telkens door listige kunstgrepen en een samenweefsel van verdichtsels als bedoeld in artikel 326 Sr de Sociale Verzekeringsbank respectievelijk de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM heeft bewogen respectievelijk heeft gepoogd te bewegen tot de afgifte van geldbedragen.

De tenlastelegging onder 3 en 4 is toegesneden op artikel 326 lid 1 Sr. Daarom moeten de in de tenlastelegging voorkomende uitdrukkingen ‘listige kunstgrepen’, ‘samenweefsel van verdichtsels’ en ‘bewegen tot’ geacht worden aldaar te zijn gebezigd in dezelfde betekenis als daaraan toekomt in die bepaling.

Als belangrijk gemeenschappelijk kenmerk van de verschillende in artikel 326 lid 1 Sr bedoelde oplichtingsmiddelen kan worden genoemd dat de verdachte door een specifieke, voldoende ernstige vorm van bedrieglijk handelen bij een ander een onjuiste voorstelling van zaken in het leven wil roepen teneinde daarvan misbruik te kunnen maken.

Bij het gebruik van een samenweefsel van verdichtsels gaat het in de kern om gesproken en/of geschreven uitingen die bij die ander een op meer dan een enkele leugenachtige mededeling gebaseerde onjuiste voorstelling van zaken in het leven kunnen roepen.

Bij listige kunstgrepen gaat het in vergelijkbare zin in de kern om meer dan een enkele misleidende feitelijke handeling die een onjuiste voorstelling van zaken in het leven kan roepen.

De verschillende oplichtingsmiddelen hebben betrekking op gedragingen die niet altijd scherp van elkaar te onderscheiden zijn. Daardoor kunnen concrete uitwerkingen van deze oplichtingsmiddelen onderling samenhang vertonen en elkaar overlappen. Er kunnen zich dus gevallen voordoen waarin hetzelfde gedrag van de verdachte meebrengt dat meerdere oplichtingsmiddelen zijn gebezigd. In zo een geval kan dit gedrag als het bezigen van meer dan een oplichtingsmiddel worden ten laste gelegd en bewezenverklaard; daarbij behoeft de

rechter niet te kiezen uit die oplichtingsmiddelen, omdat die keuze voor de strafrechtelijke betekenis van het bewezenverklaarde niet van belang is.

Voor oplichting is blijkens artikel 326 lid 1 Sr vereist dat iemand door een oplichtingsmiddel wordt 'bewogen' tot de in die bepaling bedoelde handelingen. Van het in het bestanddeel 'beweegt' tot uitdrukking gebrachte causaal verband is sprake als voldoende aannemelijk is dat het slachtoffer mede onder invloed van de door het desbetreffende oplichtingsmiddel in het leven geroepen onjuiste voorstelling van zaken is overgegaan tot de afgifte van enig goed, tot het verlenen van een dienst, tot het ter beschikking stellen van gegevens, tot het aangaan van een schuld of tot het teniet doen van een inschuld als bedoeld in artikel 326 lid 1 Sr (vgl. HR 20 december 2016, ECLI:NL:HR:2016:2892, NJ 2017/158).

Blijkens zijn hiervoor weergegeven bewijsvoering heeft het hof ten aanzien van het onder 3 en 4 bewezenverklaarde onder meer vastgesteld dat de verdachte het overlijden van haar moeder heeft verheeld teneinde te verhinderen dat dit feit ter kennis kwam van (onder meer: uitkerende) autoriteiten. Daartoe heeft zij het lichaam van haar kort daarvoor overleden moeder meegenomen en in Tsjechië begraven. Daarnaast heeft zij dat overlijden verzwegen voor de huisarts, de thuiszorg en de gemeentelijk lijkschouwer – waardoor ook anderen geen aangifte van dit overlijden konden doen – en dat overlijden ook niet bij andere relevante derden, waaronder de Sociale Verzekeringsbank en de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM, gemeld. Voorts heeft zij bij derden de schijn gewekt dat haar moeder nog leefde door het schrijven van een aan haar dochter gericht maar in feite voor derden bedoeld briefje met de strekking dat zij, verdachte, met haar nog in leven zijnde moeder onderweg was, en door het meenemen van de medische benodigdheden van haar overleden moeder naar Tsjechië.

Uit deze omstandigheden blijkt dat de verdachte ook bij de Sociale Verzekeringsbank en de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM met behulp van meer dan een enkele leugenachtige mededeling en meer dan een enkele misleidende feitelijke handeling de onjuiste voorstelling van zaken in het leven heeft geroepen dat haar moeder nog in leven was. Zonder deze onjuiste voorstelling van zaken zou de Sociale Verzekeringsbank de maandelijkse uitkeringen aan de moeder van de verdachte niet hebben voortgezet, en door die onjuiste voorstelling van zaken zou de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM die uitkering hebben voortgezet indien deze stichting niet gewaarschuwd zou zijn door de politie. Gelet hierop geeft het oordeel van het hof dat de verdachte door een samenweefsel van verdichtfels en door listige kunstgrepen de Sociale Verzekeringsbank respectievelijk de Stichting Pensioenfonds Vliegend Personeel KLM heeft bewogen respectievelijk heeft gepoogd te bewegen tot de afgifte van geldbedragen, niet blijk van een onjuiste rechtsopvatting. Dat oordeel is ook niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1054

Zaaknummer: 16/04860

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink en A.L.J. van Strien

Advocaten: G. Spong

Wetsartikelen: 326 Sr

RECHTSPRAAK

Geen afschrift appèldagvaarding verzonden naar raadvrouw.

Het middel klaagt dat in hoger beroep het voorschrift van artikel 51 (oud) Sv, thans artikel 48 Sv niet is nageleefd, doordat is verzuimd een afschrift van de appèldagvaarding aan de raadvrouw van de verdachte te zenden.

Op de gronden die zijn vermeld in de conclusie van de advocaat-generaal onder 3.1 tot en met 3.5 is het middel terecht voorgesteld.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1081

Zaaknummer: 17/00485

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en V. van den Brink

Advocaten: J.C. Reisinger

Wetsartikelen: 51 (oud) Sv en 48 Sv

RECHTSPRAAK

***Was het hof, dat verklaringen van aangeefsters A en B tot bewijs heeft
gebezigd, ambtshalve verplicht hen ter terechtzitting als getuige te
horen?***

Het middel behelst de klacht dat de verklaringen van de aangeefsters ten onrechte tot het bewijs zijn gebezigd, nu het hof in strijd met artikel 6 EVRM hen niet ambtshalve ter terechtzitting heeft gehoord.

In Hoge Raad 4 juli 2017, ECLI:NL:HR:2017:1015, *NJ* 2017/440 heeft de Hoge Raad onder meer het volgende overwogen:

‘3.5. De rechtspraak van de Hoge Raad houdt in dat een op ambtseed opgemaakt procesverbaal houdende de ten overstaan van een opsporingsambtenaar afgelegde verklaring van een getuige, door de rechter ten laste van de verdachte voor het bewijs kan worden gebruikt, maar dat dit uitgangspunt slechts geldt voor zover het in art. 6 EVRM bedoelde recht van de verdachte op een eerlijk proces is gewaarborgd. Met betrekking tot dit recht op een eerlijk proces ligt in de recente rechtspraak van het EHRM ter zake van het ondervragingsrecht de nadruk op de toetsing van de “overall fairness of the trial”, mede aan de hand van een aantal door het EHRM geformuleerde, met elkaar samenhangende subvragen (zoals genoemd in de (...) uitspraak in de zaak Schatschaschwili tegen Duitsland, §107). Daarbij is beslissend of het strafproces als geheel beschouwd eerlijk is verlopen. Die uiteindelijke balans kan eerst achteraf worden opgemaakt.

Bij het betrekken van de rechtspraak van het EHRM bij de uitleg van de (nationale) regels inzake het oproepen dan wel horen van daartoe door de verdediging opgegeven getuigen, dient evenwel in ogenschouw te worden genomen dat de nationale rechter reeds tijdens de behandeling van de strafzaak beslissingen dient te nemen omtrent het oproepen en het horen van getuigen.

(...)

Of een verzoek tot het horen van getuigen naar behoren is onderbouwd alsook of het dient te

worden toegewezen, zal de rechter in het licht van alle omstandigheden van het geval – en met inachtneming van het toepasselijke criterium – moeten beoordelen. De rechter dient, indien hij een verzoek afwijst, de feitelijke en/of juridische gronden waarop die afwijzing berust, in het proces-verbaal van de terechtzitting dan wel de uitspraak op te nemen. Die rechterlijke motiveringsplicht steunt mede op art. 6 EVRM.

In cassatie gaat het bij de beoordeling van de afwijzing van een verzoek tot het horen van getuigen in de kern om de vraag of de beslissing begrijpelijk is in het licht van – als waren het communicerende vaten – enerzijds hetgeen aan het verzoek ten grondslag is gelegd en anderzijds de gronden waarop het is afgewezen.

Zoals onder 3.5 is opgemerkt, neemt de nationale rechter reeds tijdens de behandeling van de strafzaak beslissingen omtrent het oproepen en het horen van getuigen. Dat laat onverlet dat hij voordat hij uitspraak doet, zich ervan dient te vergewissen dat de procedure in haar geheel voldoet aan het door art. 6 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces. Zo nodig zal hij hetzij ambtshalve – op de voet van art. 315, eerste lid, Sv dan wel art. 346, eerste en tweede lid, of art. 347, eerste lid, Sv – alsnog overgaan tot het oproepen en het horen van (een) getuige(n), hetzij bij zijn beslissing omtrent de bewezenverklaring onder ogen moeten zien of en zo ja, welke gevolgen moeten worden verbonden aan de omstandigheid dat de verdediging, ondanks het nodige initiatief daartoe, geen gebruik heeft kunnen maken van de mogelijkheid om de relevante getuige(n) in enig stadium van het geding te (doen) ondervragen.’

Het hof heeft vastgesteld dat de getuigen [betrokkene 1] en [betrokkene 2] ten overstaan van de politie en in eerste aanleg tegenover de rechter-commissaris verklaringen hebben afgelegd en dat zij consistent in hun lezing zijn gebleven. Tevens heeft het hof aangegeven in welke bewijsmiddelen de verklaringen van deze getuigen steun vinden alsmede gemotiveerd waarom de door de verdachte geschetste (alternatieve) scenario’s niet aannemelijk zijn geworden. Voorts houdt het proces-verbaal van de terechtzitting in hoger beroep in dat de verdachte aldaar is verschenen en ook zijn raadsman aanwezig was. Het proces-verbaal houdt niet in dat aldaar door of namens de verdachte is verzocht de aangeefsters als getuigen op te roepen met het oog op het in zaak I en II-A ten laste gelegde, zodat in cassatie ervan moet worden uitgegaan dat een zodanig verzoek niet is gedaan. Evenmin heeft het hof ambtshalve de oproeping van de aangeefsters als getuigen ter terechtzitting bevolen.

Het oordeel van het hof dat de door de aangeefsters in het opsporingsonderzoek en in eerste aanleg in aanwezigheid van de verdediging ten overstaan van de rechter-commissaris afgelegde verklaringen voor het bewijs van het in zaak I en II-A ten laste gelegde kunnen worden gebruikt, getuigt – in het licht van hetgeen hiervoor is overwogen – niet van een onjuiste rechtsopvatting en is niet onbegrijpelijk.

Het middel faalt.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1055

Zaaknummer: 16/06232

Rechters: W.A.M. van Schendel, Y. Buruma en J.C.A.M. Claassens

Advocaten: D.E. Wiersum

Wetsartikelen: 6 EVRM

RECHTSPRAAK

Samenloop van medeplegen poging tot diefstal door middel van braak en medeplegen vernieling, eendaadse of meerdaadse samenloop?

Het middel klaagt dat het hof met betrekking tot het onder 1 en 2 bewezenverklaarde ten onrechte artikel 57 Sr en niet artikel 55 lid 1 Sr heeft toegepast.

In zijn arrest van 5 juni 2018, ECLI:NL:HR:2018:831, heeft de Hoge Raad het volgende overwogen:

‘3.3.1. In zijn arresten van 20 juni 2017, ECLI:NL:HR:2017:1111 tot en met ECLI:NL:HR:2017:1115, heeft de Hoge Raad enige algemene overwegingen over de eendaadse samenloop en de voortgezette handeling gegeven. De overwegingen uit voornoemde arresten laten zich op hoofdlijnen als volgt samenvatten.

De eendaadse samenloop en de voortgezette handeling vervullen een wezenlijke functie bij het voorkomen van onevenredige aansprakelijkheid en bestraffing in geval van gelijktijdige berechting van sterk samenhangende strafbare feiten.

Voor de eendaadse samenloop komt het vooral aan op de vraag of de bewezenverklaarde gedragingen in die mate een samenhangend, zich min of meer op dezelfde tijd en plaats afspelend feitencomplex opleveren dat de verdachte daarvan (in wezen) één verwijt wordt gemaakt. Voor de voortgezette handeling komt het erop aan of de verschillende bewezenverklaarde, elkaar in de tijd opvolgende gedragingen (ook met betrekking tot het “wilsbesluit”) zo nauw met elkaar samenhangen dat de verdachte daarvan (in wezen) één verwijt wordt gemaakt.

Het toepassingsbereik van deze regelingen is ruimer dan wellicht kon worden afgeleid uit eerdere rechtspraak waarin vooral de verschillen in de strekking van de betrokken strafbepalingen centraal stonden. Die ruimte voor eendaadse samenloop en voortgezette handeling vindt mede steun in het vooral met art. 55, eerste lid, Sr verwante art. 68 Sr dat ook dubbele bestraffing wil voorkomen. Ook in dat verband is immers bij de beantwoording van de vraag of sprake is van “hetzelfde feit” – naast de aan de orde zijnde gedraging van de verdachte – de juridische aard van de aan de orde zijnde feiten relevant, waarbij geen

identieke strekking van de desbetreffende strafbepalingen is vereist, maar waarbij vooral van belang is of hun strekking niet wezenlijk uiteenloopt.

Wat betreft de kwalificatie van het bewezenverklaarde in geval van eendaadse samenloop is het in beginsel aan de feitenrechter om de vraag te beantwoorden of hij in geval van eendaadse samenloop het bewezenverklaarde enkelvoudig kwalificeert (onder de zwaarste strafbepaling) dan wel of hij meervoudig kwalificeert en vervolgens de zwaarste strafbepaling toepast bij de straftoemeting. Denkbaar is dat de feitenrechter, teneinde onevenredige aansprakelijkheid te voorkomen, een enkelvoudige kwalificatie aangewezen acht. Bij een voortgezette handeling ligt dat echter niet in de rede.

De Hoge Raad heeft in de hiervoor genoemde arresten tevens overwogen dat art. 55, eerste lid, en art. 56 Sr in zijn recente rechtspraak zelden aan de orde komen en dat daarbij een belangrijke rol speelt dat hierop betrekking hebbende klachten doorgaans van onvoldoende belang zijn om cassatie te rechtvaardigen omdat – kort gezegd – de opgelegde straf ver onder het strafmaximum ligt dat zou gelden als met de steller van het middel van eendaadse samenloop of voortgezette handeling zou worden uitgegaan. Vanwege het belang dat het thema heeft met name in feitelijke aanleg, heeft de Hoge Raad de onder 3.3.1 samengevat weergegeven opmerkingen gemaakt over de uitleg en de toepassing van voornoemde wetsbepalingen, met de kanttekening dat de zeer beperkte toetsing in cassatie niet zal veranderen.

In verband met die toetsing in cassatie is van belang dat art. 55, eerste lid, en art. 56 Sr weliswaar het in een concreet geval geldende strafmaximum (mede) bepalen, maar dat binnen de grenzen van dat strafmaximum de strafoplegging door uiteenlopende factoren wordt bepaald, waaronder de concrete ernst van het feit en de persoon van de verdachte. De feitenrechter is – binnen de grenzen van het ter zake geldende strafmaximum – vrij in de keuze van de straf en in de waardering van de factoren die hij daartoe van belang acht (vgl. HR 21 november 2006, ECLI:NL:HR:2006:AY7805). Dientengevolge brengt de enkele omstandigheid dat de rechter ten onrechte is uitgegaan van meerdaadse samenloop in plaats van eendaadse samenloop dan wel voortgezette handeling, nog niet met zich dat in die concrete zaak van onevenredige bestraffing sprake is. Een en ander laat onverlet dat de Hoge Raad in cassatie aangevoerde klachten kan bespreken – ook zonder dat zulks leidt tot vernietiging en terugwijzing – met het oog op het aanduiden van de voor de feitenrechter bestaande ruimte tot toepassing van art. 55, eerste lid, en 56 Sr.’

Het hof heeft geoordeeld dat met betrekking tot het onder 1 en 2 bewezenverklaarde sprake is van meerdaadse samenloop. De bewezenverklaarde vernielingshandelingen leveren evenwel een zich op dezelfde tijd en plaats afspelend feitencomplex op, waarbij de bewezenverklaarde

braak door het trachten te forceren van twee ramen bestaat uit het vernielen en/of beschadigen van ramen van de woning aan de [a-straat 1]. De strekking van de betreffende strafbepalingen – te weten artikel 311 lid 1 onder 5° Sr en artikel 350 Sr – loopt niet dusdanig uiteen dat niet zou kunnen worden geoordeeld dat de verdachte van die handelingen (in wezen) één verwijt wordt gemaakt. Het oordeel van het hof is derhalve niet zonder meer begrijpelijk. Het middel is gegrond.

Nochtans leidt de gegrondheid van het middel niet tot vernietiging van de bestreden uitspraak. Dat berust op het volgende. De door het hof opgelegde gevangenisstraf van vijf maanden, waarvan twee maanden voorwaardelijk, ligt ver onder het strafmaximum van vier jaren dat zou gelden als met de steller van het middel van eendaadse samenloop zou worden uitgegaan, terwijl het hof, ook indien het bij de strafoplegging was uitgegaan van eendaadse samenloop van de bewezenverklarde feiten, bij de waardering van die feiten gewicht mocht toekennen aan de omstandigheid dat bij de poging tot – kort gezegd – gekwalificeerde diefstal schade is ontstaan aan ramen van de woning. De verdachte heeft dus onvoldoende belang bij cassatie.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 03-07-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:1068

Zaaknummer: 16/05156

Advocaten: R.J. Baumgardt

Wetsartikelen: 311 Sr, 350 Sr, 55 Sr en 57 Sr

ANNOTATIE

**Annotatie bij Hoge Raad 17 april 2018,
ECLI:NL:HR:2018:605, SR 2018-0153.**

prof. mr. J.S. Nan

1. Het gaat in de onderhavige zaak om Baybaşın. Aan hem is een levenslange gevangenisstraf opgelegd, onder andere voor het medeplegen van moord (in Turkije). Advocaat-generaal Aben heeft jarenlang onderzoek gedaan in deze zaak, onder meer naar vermeende manipulatie van telefoontaps en verkeerde uitwerking van die taps. Uiteindelijk komt hij in zijn conclusie (van ruim 1700 pagina's!) tot de slotsom dat een novum niet aanwezig is. De Hoge Raad wijst de herzieningsaanvraag af en geeft daarbij enige belangwekkende algemene overwegingen. Alvorens ik enkele daarvan bespreek, eerst in algemene zin iets over herziening.

Herziening is een buitengewoon rechtsmiddel. Dat is het altijd al geweest. Deze rechtsfiguur moet als correctiemechanisme werken om onherroepelijk afgedane strafzaken toch weer te kunnen openbreken als er sterke aanwijzingen zijn dat de uitkomst onjuist is. Onrecht mag, zo geeft het rechtsgevoel aan, natuurlijk niet blijven bestaan. Dat is niet alleen ter rechtsbescherming van de gewezen verdachte, maar dient ook een publiek belang. Het is daarom dat niet alleen de gewezen verdachte (en na diens dood ook nabestaanden) zich tot de Hoge Raad kunnen wenden met een aanvraag tot herziening, maar ook de procureur-generaal. Het systeem met hoger beroep en cassatie moet er in beginsel voor zorgen dat de juiste uitkomst (uiteindelijk) wordt bereikt, maar als daaraan voldoende kan worden getwijfeld, biedt herziening als uiterste mogelijkheid nog de mogelijkheid van (rechts)herstel. Het uitgangspunt is dat van het heropenen van een afgesloten strafzaak niet snel sprake kan zijn. Het gezag van gewijsde van de oorspronkelijke uitspraak moet in beginsel gerespecteerd worden (*auctoritas rei iudicatae*). Van de juistheid van de uitspraak moet worden uitgegaan. Herziening heeft dus het karakter van een uitzondering. Een nog steeds zeer lezenswaardig tweetal boeken over herziening is G.A.M. Strijards, *Revisie. Inbreuken en executiegeschillen betreffende het strafgewijsde*, Arnhem: Gouda Quint 1989 en R.E.P. de Ranitz, *Herziening van arresten en vonnissen*, Alphen aan den Rijn: H.D. Tjeenk Willink 1977.

2. Onze herzieningsregeling zoals wij die nu kennen is in 1899 voor het eerst opgetuigd (zie

handzaam de conclusie van advocaat-generaal Aben voor NJ 2014/373, punt 3.1 en 3.3. Uitbreider J.W. Belifante, *Geschiedenis van de Wet van den 14en Juli 1899 Stbl. No. 159 tot wijziging van den 18en titel van het wetboek van strafvordering (Herziening van Arresten en Vonnissen)*, 's-Gravenhage: Gebr. Belifante 1899 en W.H. Borgman, *Van herziening en vonnissen* (diss. Utrecht), Utrecht: P. den Boer 1899). Met de Wet hervorming herziening ten voordele heeft de regeling enkele grote en meerdere kleine wijzigingen ondergaan. Deze wet is in werking getreden per 1 oktober 2012 (*Stb.* 2012, 275 en 404, Kamerstuknummer 32045). Parallel liep de invoering van herziening ten nadele. Zie artikel 482a-482i Sv, Kamerstuknummer 32044). Het algemene doel van de wet is geweest om de drempel voor herziening voor de gewezen verdachte (voorheen: 'veroordeelde') te verlagen en de mogelijkheden tot correctie van achteraf onjuist gebleken uitspraken te verbeteren. Dit zonder afbreuk te doen aan het gegeven dat herziening wordt beperkt tot uitzonderlijke gevallen. Er diende dus een goede balans te worden getroffen tussen de rechtszekerheid en doelmatigheid aan de ene kant en rechtsbescherming tegen een onjuiste veroordeling aan de andere kant (*Kamerstukken II 2008/09, 32045, 3, p. 2 en 5*).

Als gevolg van voornoemde wet zijn er twee grote veranderingen aan te wijzen. De eerste is de nieuwe mogelijkheid voor de gewezen verdachte om de procureur-generaal te verzoeken een nader onderzoek in te stellen naar een novum als grond voor herziening (artikel 461 Sv). De tweede is de verruiming van het novumbegrip zelf (artikel 457 lid 1 sub c Sv). Kleine(re) wijzigingen zijn onder meer de wettelijke procesvertegenwoordiging (artikel 460 lid 2 en 461 lid 1 Sv), de verbreding van de kring van medeverdachten die ook veroordeeld zijn voor hetzelfde feit (de zogeheten 'mede-plegers derden') in geval van een geslaagde klacht bij het EHRM door een medeverdachte (artikel 457 lid 1 sub b Sv), de positie van de benadeelde partij en de informatieverschaffing aan slachtoffers en nabestaanden.

3. In de onderhavige zaak heeft de Hoge Raad zich voor het eerst in algemene bewoordingen uitgelaten over het vernieuwde novumbegrip. Van een novum is sinds de wetswijziging sprake indien: 'een gegeven dat bij het onderzoek op de terechtzitting aan de rechter niet bekend was en dat op zichzelf of in verband met de vroeger geleverde bewijzen met de uitspraak niet bestaanbaar schijnt, zodanig dat het ernstige vermoeden ontstaat dat indien dit gegeven bekend zou zijn geweest, het onderzoek van de zaak zou hebben geleid, hetzij tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, hetzij tot een ontslag van alle rechtsvervolgning, hetzij tot de niet-ontvankelijkverklaring van het openbaar ministerie, hetzij tot de toepassing van een minder zware strafbepaling.'

Eerder was de eis nog dat sprake moest zijn een 'eenige omstandigheid' in plaats van 'een gegeven'. En die omstandigheid moest van feitelijke aard zijn. Die eis is altijd zo gesteld door de wetgever. Het novum had een zuiver feitelijk karakter (zie al A.J. Blok & L.Ch. Besier, *Het*

Nederlandsche strafproces, Haarlem: H.D. Tjeenk Willink 1925, p. 498). In de rechtspraak van de Hoge Raad werd die regel ook gehanteerd, totdat hij in de *Puttense moordzaak* moest schuiven (*NJ* 2001/564; zie voor latere belangrijke rechtspraak onder meer HR 17 februari 2004, *NJ* 2004/333; HR 7 oktober 2008, ECLI:NL:HR:2008:BD4153, *NJ* 2009/44 en ook HR 18 maart 2008, ECLI:NL:HR:2008:BA1024). Vanwege enkele grote gerechtelijke dwalingen (zoals in de *Schiedammer Parkmoord*-zaak) kwam de herziening als ontsappingsmodaliteit onder druk te staan. Ook de zaak *Lucia de B.* heeft daaraan bijgedragen. Daarom werd door de wetgever niet langer vastgehouden aan de eis dat de omstandigheid van feitelijke aard moest zijn, hetgeen tot uitdrukking is gebracht door in de wettekst voortaan van ‘een gegeven’ te spreken (*Kamerstukken II* 2008/09, 32045, 3, p. 7 e.v. en 27; *Kamerstukken II* 2009/10, 32045, 6, p. 4; *Kamerstukken II* 2011/12, 32044, 18, p. 48 en 57).

Met de nieuwe wettelijke term ‘gegeven’ wilde de wetgever aangeven dat een dergelijk gegeven niet van feitelijke aard hoeft te zijn (*Kamerstukken II* 2008/09, 32045, 3, p. 9-10 en 27, alsmede *Kamerstukken II* 2011/12, 32044, 18, p. 57). Het zou voorts gaan om een significante verruiming. De verruiming zou vooral tot gevolg hebben dat de Hoge Raad herzieningsaanvragen onder een bevredigender criterium zou kunnen onderzoeken (*Kamerstukken II* 2009/10, 32045, 6, p. 4 en *Kamerstukken II* 2011/12, 32044, 18, p. 47-48). Duker vroeg zich nog af waar die verruiming uit bestond ten opzichte van de jurisprudentie van de Hoge Raad waarin al uitzonderingen werden gemaakt op de eis dat de omstandigheid van feitelijke aard moest zijn (*NJB* 2010/1327). Het lijkt erop dat de wijziging eigenlijk een codificatie van die rechtspraak is, zodat helder is dat een nieuwe ontwikkeling niet van feitelijke aard hoeft te zijn en de Hoge Raad zich niet meer in bochten hoeft te wringen om gekunsteld toch tot een novum en een rechtvaardige uitkomst te komen. Duidelijk is dat in ieder geval een nieuw of gewijzigd deskundigeninzicht zonder feitelijke component, ook tot een novum kan leiden. Daarbuiten zouden bepaalde ontwikkelingen ook een gegeven kunnen opleveren, maar daarvan zijn nog geen voorbeelden te geven. Een veranderde maatschappelijke opvatting over de strafwaardigheid van het handelen is geen gegeven (HR 25 juni 2013, *NJ* 2013/548). Ook een veranderde rechtsopvatting is geen gegeven (HR 12 maart 2013, *NJ* 2013/437). In de onderhavige zaak heeft de Hoge Raad voorts aangegeven dat een onvolledigheid in de opsporing en berechting evenmin een novum oplevert (eerder al HR 18 maart 2008, ECLI:NL:HR:2008:BA1024).

De wetgever dacht bij een ander deskundigeninzicht met name aan de volgende situaties: a) de desbetreffende, met de bewezenverklaring in rechtstreeks verband staande, kwestie was nog niet aan een deskundige voorgelegd; b) een nieuwe deskundige komt vanuit een ander vakgebied of op grond van andere onderzoeksmethoden tot nieuwe conclusies; c) een nieuwe deskundige komt op grond van dezelfde feiten tot andere inzichten omdat het eerdere

deskundigenoordeel is gebaseerd op onjuiste feitelijke veronderstellingen of omdat er nieuwe ontwikkelingen zijn op het desbetreffende vakgebied; d) de deskundige komt terug op zijn eerdere oordeel omdat dit oordeel door het ontbreken van de juiste startinformatie op onjuiste premissen was gebaseerd (*Kamerstukken II 2008/09*, 32045, 3, p. 9-10 en herhaald in *Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 3-5). Een andere wegging van het bewijsmateriaal was echter niet voldoende voor een novum (*Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 3-5; *Kamerstukken II 2011/12*, 32044, 18, p. 57 en *Kamerstukken I 2011/12*, 32045, C, p. 5-7).

4. Hierbij zij opgemerkt dat het ‘gegeven’ (voorheen: ‘omstandigheid’) niet het enige element is van het novumcriterium. Hetgeen wordt aangebracht hoeft weliswaar niet van feitelijke aard te zijn, maar moet wel nog steeds aan twee andere eisen voldoen. Het gegeven moet nieuw zijn *en* moet het ernstige vermoeden wekken dat een bepaalde, andere uitspraak zou zijn gevolgd (zie immers de wettelijke definitie). Het novumbegrip kent aldus drie elementen, kort weergegeven: gegeven, nieuwheid en ernstig vermoeden.

Wat betreft de eis dat het gegeven de rechter nog niet bekend was, is het volgens de wetgever zo dat de nieuwheid ook kan blijken omdat er specialistische kennis nodig is om het uit het bestaande bewijsmateriaal te destilleren (denk ook aan de zaak *Lucia de B.*). De bron van de nieuwe gegevens mag de rechter dus wel al bekend zijn geweest. Het gegeven hoeft zich dus niet buiten het dossier te bevinden (*Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 5 en 28-29, alsmede *Kamerstukken II 2011/12*, 32044, 18, p. 54 en *Kamerstukken I 2011/12*, 32045, C, p. 5-7). Wel wordt aan het uitgangspunt vastgehouden dat alle stukken die zich in het dossier bevinden, de rechter bekend moeten zijn geweest. De aanname blijft dat de rechter van al die stukken kennis heeft genomen (*Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 5 en *Kamerstukken I 2011/12*, 32045, C, p. 5-7). Geheel problematisch is dat natuurlijk niet (advocaat-generaal Knigge in zijn conclusie voor *NJ 2009/44*). De rechter kan simpelweg cruciale informatie niet gezien hebben.

Ten tweede is vereist dat door het nieuwe gegeven het *ernstige vermoeden* ontstaat dat de rechter, als hij daarmee bekend zou zijn geweest, tot een vrijspraak van de gewezen verdachte, een ontslag van alle rechtsvervolging, de niet-ontvankelijkverklaring van het Openbaar Ministerie of de toepassing van een minder zware strafbepaling zou zijn gekomen. Hiermee wordt het uitzonderlijke karakter van herziening van oudsher gewaarborgd (Borgman 1899, p. 84). De wetgever heeft daarin absoluut geen verandering willen brengen (*Kamerstukken II 2008/09*, 32045, 3, p. 11 en 27; *Kamerstukken II 2009/10*, 32045, 6, p. 4 en *Kamerstukken II 2011/12*, 32044, 18, p. 47-48). De Hoge Raad heeft hiernaar al expliciet verwezen (*NJ 2015/372* en *NJ 2013/278*). Eerder overwoog de Hoge Raad hierover in Hoge Raad 18 maart 2008, ECLI:NL:HR:2008:BA1024: ‘onvoldoende is ook dat de nieuwe omstandigheid mogelijk zou hebben geleid tot een andere afloop van de strafzaak, in dit geval tot vrijspraak van de aanvrager. Art. 457 Sv is in dat opzicht strikter. Het eist immers dat door de nieuwe

omstandigheid het “ernstig vermoeden” moet ontstaan dat de rechter de aanvrager zou hebben vrijgesproken indien hij destijds met dat novum bekend was geweest.’ Dit is een belangrijke beperkende factor van de mogelijkheden voor herziening.

5. De Hoge Raad benadrukt in het onderhavige arrest eerst nog maar eens dat herziening een uitzonderlijk karakter heeft (onder A). Ook de wetgever is die mening, zoals gezegd, nog steeds toegedaan. Voor de vraag wanneer een (gewijzigd) deskundigeninzicht een novum kan opleveren, grijpt de Hoge Raad terug op de wetsgeschiedenis zoals deze hiervoor al aan de orde is gekomen (onder E). Hij neemt de eerste drie genoemde situaties over (a tot en met c), maar niet de laatste (d), terwijl die toch ook uit zijn koker komt, getuige de *Puttense moordzaak*. Het was in die zaak immers de deskundige die terugkwam van zijn ‘sleeptheorie’, waarin werd verklaard hoe het kon dat de twee gewezen verdachten geen sporen op het slachtoffer hadden achtergelaten, maar er onder andere wel sperma van een onbekend gebleven derde op en in haar lichaam was aangetroffen. Hij zou van cruciale informatie niet hebben geweten.

6. De deskundige speelt in dit verband een heel belangrijke rol. De Hoge Raad verwijst in het onderhavige arrest naar zijn eerdere uitspraak over de kwaliteit en presentatie van het gewijzigde deskundigeninzicht (onder F; het gaat om HR 26 april 2016, *NJ* 2016/305). In de parlementaire geschiedenis kwam de vraag op naar de wettelijke waarborgen voor de kwaliteit van een deskundigenoordeel, waarbij vooral werd verwezen naar het reeds bestaande deskundigenregister (*Kamerstukken I* 2011/12, 32045, C, p. 3). Dat register komt voort uit de Wet deskundige in strafzaken (*Stb.* 2009, 33). Ook de Hoge Raad wijst op het register. Hij merkt daarbij voorts op dat het als nieuw en/of gewijzigd gepresenteerde deskundigeninzicht van voldoende kwaliteit en gewicht moet zijn om te kunnen leiden tot herziening van de uitspraak en de herzieningsaanvraag moet daarover voldoende helderheid verschaffen, zodat de inhoud van dit inzicht en de nieuwheid daarvan al binnen de herzieningsprocedure op waarde kunnen worden geschat.

Uit de nieuwe regels aangaande de deskundige volgt voor de Hoge Raad in het bijzonder dat deze een met redenen omkleed verslag uitbrengt, waarin naar voren moet komen dat het is gebaseerd op wat de wetenschap en kennis van de deskundige hem leren omtrent datgene wat aan zijn oordeel is onderworpen. De deskundige behoort daarbij zo mogelijk aan te geven welke methode hij heeft toegepast, in welke mate deze methode en de resultaten daarvan betrouwbaar kunnen worden geacht en welke bekwaamheid hij heeft bij de toepassing van de methode. Voor de waarde die aan een rapport van een deskundige kan worden toegekend, kan voorts van belang zijn of hij in het Nederlands Register Gerechtelijke Deskundigen is ingeschreven en of het door de deskundige verrichte onderzoek en het door hem opgestelde rapport voldoen aan voornoemde voorschriften. Voor herzieningszaken zijn deze eisen ook

van belang.

Om kans van slagen te maken, zal het deskundigeninzicht dus meer moeten zijn dan een herbeoordeling van de zaak en kan de deskundige niet volstaan met het signaleren van bijzonderheden over de zaak. Een dergelijk gegeven is niet zomaar een novum. Dat maakte *NJ* 2016/305 reeds duidelijk. De inbreng van de deskundige over de betrouwbaarheid van de aangeefster werd door de Hoge Raad in die zaak als onvoldoende beschouwd. Uit de stukken van het geding en de daaruit blijkende feiten en omstandigheden werd afgeleid dat het 'opmerkelijk' was dat de verklaringen van de aangeefster weinig details bevatten en dat 'niet [is] uit te sluiten' dat die verklaringen geïnspireerd zijn door andere bronnen. Voorts bevat het rapport volgens de Hoge Raad slechts de in algemene bewoordingen geformuleerde conclusie dat 'denkbaar [is] dat de aangeefster omwille van haar verhoogde dissociatieve neigingen eerder vatbaar is voor vervormingen in haar geheugen'. Voor de Hoge Raad is dit van onvoldoende gewicht. De beslissing van de Hoge Raad tot afwijzing van het herzieningsverzoek, is begrijpelijk. Deels was hetgeen werd aangedragen de rechter al bekend, deels is van stellige conclusies die maken dat ernstig getwijfeld moet worden aan de juistheid van de uitspraak geen sprake. Ook in Hoge Raad 26 april 2016, ECLI:NL:HR:2016:735 waren de naar voren gebrachte bevindingen onvoldoende. In het rapport was door de deskundige niet uiteengezet in welke mate de resultaten van het onderzoek en de gebruikte methode betrouwbaar konden worden geacht. Evenmin was een afwijkende bevinding onderbouwd.

7. De mogelijkheden voor herziening in geval van een novum zijn vergemakkelijkt, maar makkelijk is het dus nog steeds niet om een zaak herzien te krijgen. De onderhavige zaak maakt dat nog eens duidelijk. Ten aanzien van de beweerdelijke manipulatie van de afgeluisterde telefoongesprekken gaat het er voor de Hoge Raad niet om dat manipulatie mogelijk was, maar of de taps daadwerkelijk gemanipuleerd zijn. En daarvoor is onvoldoende komen vast te staan, ook niet na tijdrovend onderzoek door een tweetal deskundigen. Dat er wel iets op te merken zou zijn over onverklaarbare 'audiofenomen' of 'signaal anomalieën', zoals in de herzieningsaanvraag werd aangevoerd, kan nog niet de conclusie wettigen dat er ook met de taps gefraudeerd is. En het hof had al gekeken naar die kwestie en hetgeen in herziening wordt opgevoerd is niet voldoende om aan te nemen dat het hof op basis daarvan tot een ander oordeel zou zijn gekomen. De Hoge Raad merkt op dat 'de enkele omstandigheid dat verschillende deskundigen onderling niet tot eenzelfde weging van het voorhanden bewijsmateriaal komen, geen grond voor herziening [kan] vormen'. Aangaande de mogelijke verkeerde vertaling van de taps had het hof ook al uiteengezet waarom het de desbetreffende vertaling betrouwbaar achtte en deze (behoedzaam) voor het bewijs bezigde. Voor herziening zijn dan concrete en sterke, nieuwe aanwijzingen nodig dat het hof het bij het verkeerde eind had. Ook hier is het volgens de Hoge Raad onvoldoende dat verschillende

deskundigen het bewijsmateriaal anders wegen (datzelfde geldt voor de andere weging van het dossier door prof. dr. Ton Derksen; zijn zienswijze is geen novum maar 'een van de beoordeling door het Hof afwijkende mening of gevolgtrekking, dus van een (herhaalde) eigen interpretatie door de auteur van het door het Hof gebezigde bewijsmateriaal'). Evenmin is voor de Hoge Raad de samenspanning tussen Turkije en Nederland in herziening alsnog adequaat onderbouwd. Niet kan worden aangenomen dat het hof, had het van het nieuw aangevoerde geweten, een andere beslissing zou hebben genomen.

8. Het wegen en waarden van het voorhanden bewijsmateriaal is iets dat in de strafzaak in feitelijke aanleg moet gebeuren. In die rechtsgang moeten de feiten en omstandigheden worden vastgesteld om een juiste beslissing te nemen. Ook geldt dat het recht op de juiste wijze moet zijn toegepast. Ter correctie van rechtsdwaling is er uiteindelijk het gewone rechtsmiddel cassatie. Daarna ligt de uitkomst vast. Herziening is er alleen als echte uitzondering voor het geval die uitkomst door een nieuw gegeven onbestaanbaar lijkt.